

Får du jobb i Miljöpartiets Sverige?

Andreas Vall

alliansens
vänner

© Författaren

ISBN 978-91-7566-778-2

www.alliansensvanner.se

kontakt@alliansensvanner.se

INNEHÅLL

FÄRRE JOBB MED MILJÖPARTIET	5
SYNEN PÅ EKONOMI OCH TILLVÄXT	6
LÄGRE LEVNADSSTANDARD	8
SYNEN PÅ FÖRETAGANDE.....	10
ISOLERING I STÄLLET FÖR HANDEL.....	13
FRÅGOR TILL MILJÖPARTIET	14

FÄRRE JOBB MED MILJÖPARTIET

Miljöpartiet framställer sig ofta som ett parti för miljömedvetna liberala människor. I en av valrörelsens viktigaste frågor blir de dock svaret skyldig: Hur vi ska få fler jobb i Sverige?

Miljöpartiet framställer sig gärna som ett småföretagarvänligt parti. Vissa förslag kan också i förstone tyckas vara företagarvänliga, men samtidigt står det klart att MP inte har mycket förståelse för företagens villkor. Det handlar oftare om en vurm för det småskaliga än en genuin insikt om vad som är bra företagarpolitik. Förutom bristande förståelse för näringslivet finns ytterligare en allvarlig invändning mot MP:s politik, ifrågasättandet av ekonomisk tillväxt. Det innebär i praktiken att Miljöpartiet saknar förutsättningar för att driva en ansvarsfull ekonomisk politik.

Denna rapport beskriver Miljöpartiets ställningstagande i ekonomi- och jobbfrågor. Rapporten bygger på uttalanden och förslag av miljöpartister, partiprogram samt valprogram. Rapporten analyserar Miljöpartiets politik inom fyra områden som är centrala för att skapa arbetstillfällen; ekonomi, levnadsstandard, företagande och handel. Därefter kommer ett avsnitt med frågor som MP rimligtvis bör ge svar på före valet den 19 september.

SYNEN PÅ EKONOMI OCH TILLVÄXT

Allt vi producerar i Sverige under ett år i form av tjänster och produkter kallas för bruttonationalprodukt, BNP. Ekonomisk tillväxt är ökningen av BNP från ett år till nästa. Ekonomisk tillväxt blir således ett sätt att mäta ekonomisk utveckling. Tillväxt innebär att vi varje år får nya pengar inom såväl det politiska som det privata området. Detta gör att vi som konsumenter har möjligheten att välja miljömässigt bättre varor, trots att de är dyrare, utan att sänka vår levnadsstandard. På samma sätt kan offentliga beslut fattas. Det går att prioritera miljöåtgärder utan att nödvändigtvis samtidigt skära ner på andra områden. En vanligt förekommande invändning mot ekonomisk tillväxt är att det kan medföra ett ökat resursutnyttjande som får en negativ miljöpåverkan. Tillväxt i vissa sektorer kan vara skadlig för miljön, det är sant. Det är dock en svag invändning mot tillväxten som sådan.

Miljöpartister jämför ofta ekonomisk tillväxt med biologisk. Uttalanden som: "Hur kan man inbilla sig att evig tillväxt är möjlig, eller ens önskvärd?"¹, eller formuleringar som "En obegränsad tillväxt är inte möjlig på en begränsad planet"², visar att Miljöpartiet har missförstått vad ekonomisk tillväxt egentligen är. Biologisk tillväxt kan förvisso inte ske för evigt, men kopplingen till ekonomi är inte så enkel. Ekonomisk tillväxt kan innebära biologisk tillväxt, och mer utnyttjande av begränsade resurser, men det kan lika väl innebära mindre utnyttjande av ekologiska resurser. Detta synsätt på utveckling och ekonomi har funnits med Miljöpartiet sedan starten. I idéprogrammet från 1982 står det att läsa: "Globalt sett har mänskligheten nått tillväxtens gränser på flera områden."³ Om den ekonomiska utvecklingen hade upphört redan på 1980-talet hade vi förmodligen inte haft vare sig internet eller katalytisk avgasrening. Är det en rimlig politik för Sverige? Även i denna valrörelse hörs liknande kopplingar till biologisk tillväxt och argument mot tillväxten: "Det är inte värt någonting att ha en ekonomisk tillväxt som innebär att vi sågar av den gren vi sitter på. Vad är det värt om man

¹Birger Schlaug, tidigare språkrör för MP
<http://schlaug.blogspot.com/2010/02/vad-hande-med-globalpartiet.html>

² MP:s Partiprogram, antaget 1994, 1997

³ MP:s Allmänt idéprogram, antaget vid kongress 1982 (sid 14), reviderat 1985, 1987, 1988

fiskar upp alla fiskarna ur haven? Då har man ekonomisk tillväxt ett eller kanske två år, men sedan har man ingenting längre. Vi kan inte skapa oss välstånd på framtida generationers bekostnad”⁴, menar Maria Wetterstrand. Miljöpartiet visar också upp sin okunnighet om ekonomi på andra sätt. I valmanifestet inför årets val står att läsa: ”Vårt långsiktiga mål är en ekonomi utan ränta.”⁵ Man kan fråga sig hur en sådan ordning skulle komma till stånd, och hur många fler jobb en reglerad ekonomi enligt den modellen skulle ge. Under Miljöpartiets kongress 2010 krävde en motion att BNP skulle avskaffas som mått på utveckling. Förvisso blev motionen avslagen, men det är värt att notera att två femtedelar av kongressen röstade för att motionen skulle bifallas. Det visar hur stora delar av MP inte riktigt förstått vad BNP eller tillväxt innebär.⁶ Kritiken mot tillväxt går ibland ännu längre. Maria Wetterstrand menar i valrörelsen 2010 att: ”Det finns än så länge inget land i världen som har bevisat att det går att ha en ekonomisk tillväxt och samtidigt ta ansvar för naturen och naturresurserna.”⁷ En fundering efter denna typ av uttalande blir naturligtvis vilket land som varit i djup ekonomisk kris, med obefintlig eller negativ tillväxt, och samtidigt tagit ansvar för naturen. Finns det något exempel genom historien på att fattigdom medfört att just miljön prioriterats?

Kanske är det så att missuppfattningen av begreppet tillväxt grundar sig på ett ointresse för ämnet. Begreppet tillväxt existerar över huvud taget inte vare sig i Miljöpartiets valmanifest eller bland att-satserna i de motioner som behandlades på partiets kongress 2010. Missförstånd eller inte, MP tycks vara övertygat om att ekonomisk tillväxt inte är bra. Skrivningar som ”I mer välmående samhällen, som det svenska, kan dock inte traditionell ekonomisk tillväxt vara ett politiskt mål längre”⁸ är en av många formuleringar som ger uttryck för den hållningen.

⁴ Maria Wetterstrand i artikeln ”Här grillar ni Wetterstrand”, Aftonbladet 2010-08-31, <http://www.aftonbladet.se/nyheter/valet2010/article7699770.ab>

⁵ http://mp.se/files/82000-82099/file_82014.pdf

⁶ Motion 12.1 ”BNP – ett förlegat mått”, Miljöpartiets kongress 2010. Motionens att-sats om att avskaffa BNP som utvecklingsmått avslogs med röstsiffrorna, 117 för avslag och 74 för bifall.

⁷ Maria Wetterstrand i artikeln ”Här grillar ni Wetterstrand”, Aftonbladet 2010-08-31, <http://www.aftonbladet.se/nyheter/valet2010/article7699770.ab>

⁸ MP:s Partiprogram, antaget 1997, 2001, 2005

LÄGRE LEVNADSSTANDARD

Om Miljöpartiet fick bestämma ska vi inte längre ha någon ekonomisk tillväxt. Frågan som omedelbart infinner sig är naturligtvis vid vilken utvecklingsnivå som man anser att tillväxten ska upphöra. När tycker vi att utvecklingen har gått tillräckligt långt? Och när den stoppas, vilka sjukdomar kan vi fortfarande inte bota och vilka andra innovationer kommer vi aldrig att få? Betänk bara hur annorlunda vår omgivning ser ut i dag jämfört med för bara tjugo, trettio år sedan. Det är troligt att vi vare sig hade haft bromsmediciner mot HIV eller digitalkameror om Miljöpartiet hade fått bestämma utvecklingen sedan 1970-talet. En skrivning som "Ekonomi är i dag i det närmaste sprickfärdig"⁹ förefaller vara ständigt närvarande i den miljöpartistiska sinnevärlden. Det finns också gott om naturromantiska skildringar om hur bra allting var förr i tiden: "Vi har, trots alla möjligheter till motsatsen, fastnat i ett ekonomiskt slaveri där ständig jakt på ökande ekonomiska volymer driver bort möjligheten att ta tillvara allt det goda som vi, och tidigare generationer, uppnått."¹⁰ Den självklara frågan till Miljöpartiet är varför vi plötsligt ska sluta att eftersträva *det goda* även i framtiden.

Om den ekonomiska tillväxten skulle avta skulle vårt välstånd också upphöra att växa, ett faktum som en del miljöpartister har insett: "Det gröna samhället innebär med stor säkerhet ett samhälle med lägre levnadsstandard."¹¹ Och att införskaffa en ny mobiltelefon när den gamla gått sönder är inte heller att tänka på, helst skulle vi inte köpa något alls enligt företrädare för MP: "Tillväxten går alldeles för mycket ut på att konsumera prylar."¹² Eftersom vi dessutom bor i en del av världen med relativt god levnadsstandard kan vi inte förvänta oss att få det bättre: "De högkonsumerande världsdelen måste [...] överge sina krav på materiell tillväxt."¹³ Frågan

⁹ Partiprogram, antaget 2005

¹⁰ Birger Schlaug, tidigare språkrör för MP

<http://schlaug.blogspot.com/2010/02/vad-hande-med-globalpartiet.html>

¹¹ Lennart Olsen, miljöpartist, 1989

¹² Jonas Serneholt, riksdagskandidat för MP 2010

http://www.mp.se/templates/mct_177.aspx?number=159115

¹³ Partiprogram, antaget 2001, en snarlik formulering återfinns även i Partiprogrammet antaget 1997.

är vad som händer med arbetstillfällena i de företag som tillverkar alla produkter, om vi slutar köpa dem.

SYNEN PÅ FÖRETAGANDE

En central del av en politik för jobb är synen på företagande. Miljöpartiet har en politik som de anser riktas mot entreprenörer, samtidigt som många av företagandets förutsättningar försämras kraftigt. Ett exempel är friåret.¹⁴ Vi ska inte vara tvungna att arbeta. Däremot ska lönen fortsätta att betalas ut. Miljöpartister hymlar inte ens med syftet: "Alla skulle få ledigt och kunde gå runt och loda och fundera över tillvaron."¹⁵ Även om vi inte har friår varje år är målsättningen att vi ska arbeta mindre. Miljöpartiet föreslår att arbetstiden sänks till 35 timmar per vecka.¹⁶ På Miljöpartiets kongress fanns det även förslag att på sikt verka för att sänka arbetstiden ytterligare, till 30 timmar i veckan.¹⁷ Förslaget avslogs, men nästan två femtedelar av kongressen röstade för förslaget. Att vi ska arbeta mindre är något som funnits med hos Miljöpartiet under lång tid. Tidigare tyckte man till exempel att: "Den arbetsbesparing som uppstår inom de områden där datatekniken tas till hjälp bör komma alla till godo i form av förkortad arbetstid."¹⁸

En förutsättning för företagande i framförallt glesbygd är en fungerande infrastruktur. Den ska vi inte satsa på i MP:s Sverige: "Inga fler motorvägsbyggen ska tillåtas."¹⁹ Inte heller andra vägar skall byggas: "Vi anser att det svenska vägnätet i huvudsak redan är tillräckligt utbyggt och föreslår istället att medel uteslutande satsas på miljö- och trafiksäkerhetsåtgärder, på reinvesteringar i de delar av vägnätet som inte är asfalterade samt på förstärkning av vägar med hård belastning."²⁰ Inte bara vägar skall undvikas. Bor vi i södra Sverige eller inte hittar något direktflyg från norra Sverige är vi hänvisade till tåget. Miljöpartiet vill nämligen förbjuda

¹⁴ Se till exempel Miljöpartiets valmanifest 2010.

¹⁵ Märta Fritz funderar över friåret i partitidningen *Alternativet* 1989:43

¹⁶ Se Miljöpartiets valmanifest 2010.

¹⁷ Motion 17.3 "Kortare arbetstid och längre yrkesliv" på Miljöpartiets kongress 2010 ville införa meningen "Nästa steg är 30 timmars arbetsvecka." i valmanifestet. Motionen avslogs med röstsiffrorna 120 för avslag och 74 för bifall.

¹⁸ Allmänt idéprogram, 1988

¹⁹ Allmänt idéprogram, reviderat vid MP:s kongress 1988

²⁰ Motion 1998/99:T217 Transportpolitiken av Marianne Samuelsson m.fl.

all flygtrafik söder om Sundsvall.²¹ Vissa transportmedel påbjuds dock: "Användning av hästar i skogsbruket bör ökas."²² Även om det är en gammal åsikt, visar den tydligt en idealiserad syn på företagande.

Ett annat dråpslag för en mindre glesbygdsföretagare är förslaget att införa kilometerskatt. Per Bolund, riksdagsman för MP, menar att förslaget syftar till att öka effektiviteten inom transportsektorn genom att mindre gods företag slås ut till förmån för större och effektivare företag.²³ Det finns skäl att undra hur en sådan utveckling skulle påverka jobben i glesbygden.

Om företaget i glesbygden dessutom råkar vara en bensinstation blir det riktigt svårt. Nya investeringar utan någon egentlig ökning av intäkterna blir följden av Miljöpartiets politik: "Den inhemska produktionen och distributionen av förnybara drivmedel ska gynnas. Det ska vara möjligt att tanka biogas och ladda sin elbil i hela landet."²⁴ Varje bensinstation står inför stora investeringar som inte kan räknas hem. Det enda alternativet blir nedläggning. Hur går det då med jobben i glesbygden?

Många företag är beroende av ett lågt energipris. En av motionerna på MP:s kongress 2010 krävde "att MP verkar för införande av en miljöskatt på kärnkraften och tar upp denna fråga i förhandlingarna med andra partier"²⁵. Motionen godkändes av kongressen.

Med så många föreslagna försämringar för företagande är det knappast förvånande att förståelsen för drivkrafterna bakom entreprenörskapet överlag tycks saknas hos miljöpartisterna. Friåret finns nämligen med även för entreprenörer: "Vi vill införa ett entreprenörsår då man får tid och stöd att förverkliga sin företagsidé. Den som inte lyckas kan

²¹ Miljöpartiets svar till Klimatberedningen. På s. 4 står det under rubriken "Kraftiga åtgärder mot flyget" att Sverige ska "Anta ett mål om att göra inrikesflyget söder om Sundsvall onödigt från och med år 2020." http://www.mp.se/files/143500-143599/file_143528.pdf

²² Allmänt idéprogram, antaget vid kongress 1982 (sid 6)

²³ Per Bolund, riksdagsledamot för Miljöpartiet på seminariet "Är tillväxt bra för miljön?", 2010-07-08, Gotlands Museum

http://www.svensktnaringsliv.se/fragor/almedalen2010/tillvaxt-ar-bra-for-miljon_113861.html

²⁴ Miljöpartiets valmanifest 2010

²⁵ Motion 4.4, "Miljöskatt på kärnkraft", till MP:s kongress 2010. Motionens att-sats bifölls.

återgå till sitt gamla arbete.”²⁶ Även om förutsättningarna för företagande i form av infrastruktur och arbetskraft är kraftigt försämrade ska åtminstone entreprenören själv stödjas. Det gäller bara att hitta en affärsidé som inte kräver vare sig energi, transporter eller arbetskraft. I verkligheten är det dock knappast försörjning under ett år som driver entreprenörer att utveckla företag. Det är förutsättningarna att få idén att lyfta som är drivkraften. Och de förutsättningarna skulle vara allvarligt vingklippta i Miljöpartiets Sverige.

Miljöpartiets politik för fler företag och fler jobb sammanfattas bäst av en motion på kongressen 2010 som krävde ”att MP klart och tydligt tar ställning mot den så kallade jobblinjen som innebär en fortsatt satsning på en o-ekonomi baserad på stora industrier och långa transporter.”²⁷ Förvisso avslogs att-satsen, men det visar ändå på hur bristande kunskap om företag och företagens situation många miljöpartister har.

Och frågan kvarstår. Vilket av dessa förslag kommer att ge fler arbetstillfällen?

²⁶ Maria Wetterstrand, tal på Miljöpartiets kongress, maj 2010

²⁷ Motion 1.6, ”För en grön ekonomi”, till MP:s kongress 2010. Den av motionens att-sats som citeras ovan avslogs av kongressen.

ISOLERING I STÄLLET FÖR HANDEL

Det svenska näringslivet är otroligt exportberoende. Ur ett ekonomiskt perspektiv är detta sunt, eftersom specialisering och handel bidrar till att öka vår gemensamma välfärd. Att var och en gör det som dem är bäst på och att handel sedan sker är bäst för alla parter. Miljöpartiets syn på frihandel lämnar dock mycket att önska: "Gammal hederlig kolonialism – det är snarast det frihandeln innebär."²⁸ Ibland är MP:s politik också rent isolationistisk. En gemensam europeisk valuta skulle avsevärt förbättra möjligheten till handel. Här väljer MP en rakt motsatt strategi. En motion på MP:s kongress 2010 ville "att MP verkar för stöd till lokala valutor som ett sätt att bygga vårt framtida samhälle."²⁹ Den motionen blev inte avslagen. Kanske ligger det i linje med att vi ska bli mer självförsörjande: "Vi ser faktiskt framför oss att successivt så kommer självförsörjning inom Norden som vi ser som ett handelsblock, att öka. Behovet av import till Norden kommer att minska."³⁰

Synen på produkter från utlandet är mörk: "Importerade vaxade äpplen är en skam för smaklökarna."³¹ Ibland självgod: "Känsligare personer får bland annat utslag i munnen av utländsk vitlök, däremot inte av svensk, naturenligt odlad."³² Och ibland förstärks känslan av att det kanske inte ens handlar om handel utan om rädsla för utlandet och utländska impulser. Till exempel genom följande uttalande: "Jag är livrädd för det mångkulturella samhället, det blir för många isolerade öar och konflikter mellan olika kulturer."³³

²⁸ F.d. språkröret Birger Schlaug om synen på handel. "Den gröna ekonomin." Handlingsprogram, 1988

²⁹ Motion 1.6, "För en grön ekonomi", till MP:s kongress 2010. Den av motionens att-sats som citeras ovan ansågs besvarad av kongressen. Ett besvarande innebär inte ett avslag utan vanligtvis att motionärens förslag är tillgodosett genom något annat beslut eller formulering. Detta kan kontrasteras mot att motion 12.17 "Inför euro" på samma kongress, som ville att MP skall verka för att på sikt införa euro som svensk valuta, avslögs.

³⁰ Inlägg i TV2, 1987-12-16

³¹ Carl Frick, riksdagsdebatt 1988-10-20

³² Artur Falk, partitidningen *Alternativet* 1987:41

³³ Övind Renhammar, dåtida kommunfullmäktigeledamot i Tanum, i partitidningen *Alternativet* 1987:44 samt 1988:41.

FRÅGOR TILL MILJÖPARTIET

Om ekonomisk tillväxt nu är skadlig, exakt när borde vi ha stannat av utvecklingen? Är det sjuttioalets ekonomi som vi borde ha kvar, femtioalets eller är det nittioalets? Var hade vi befunnit oss om utvecklingen hade avstannat på femtioalet?

När menar MP att ett företag har blivit alltför stort?

Eftersom en av anledningarna till införandet av kilometerskatt är att små gods företag ska slå ut undrar vi varför ni vill ha storskaliga lösningar inom transportområdet?

En radio som i dag kan göras mindre än en tändsticksask använder mindre resurser än en transistorradio på sjuttioalet, som i sin tur använde mindre resurser än en rörradio gjorde på femtioalet. En dator som på femtioalet var så stor att det krävdes många rum för samma funktion motsvaras i dag av en enklare miniräknare. På vilket sätt har den ekonomiska tillväxten inneburit en ökad miljöpåverkan i dessa fall?

Vilket land som varit i djup ekonomisk kris, med negativ tillväxt, har tagit ansvar för naturen?

Finns det något exempel på att fattigdom inneburit att just miljön prioriterats?

På vilket sätt tror vi att ett isolerat Sverige, med minskad handel och lokala valutor ger fler jobb?